

Verksamhetsrapport

efter kvalitetsgranskning av läs- och skrivunder-
visningen inom ämnena svenska/svenska som
andraspråk i årskurserna 4-5 vid Närlundaskolan
i Ekerö kommun

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om skolan

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför under 2015 en kvalitetsgranskning av läs- och skrivundervisningen inom ämnena svenska/svenska som andraspråk i årskurs 4-6. Granskningen av undervisningen vid årskurs 4-5 i Närlundaskolan i Ekerö kommun ingår i detta projekt.

Närlundaskolan besöktes under 6-8 oktober 2015. Ansvariga inspektörer har varit Ingrid Åsgård och Ulrika Sutorius. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av läs- och skrivundervisningen inom ämnena svenska/svenska som andraspråk genomförs i 35 skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet, redovisas de samlade resultaten.

Bakgrundsuppgifter om Närlundaskolan

Närlundaskolan ligger på Ekerö, en av öarna i Ekerö kommun. Skolan har vid besöket cirka 300 elever i förskoleklass och årskurserna 1-5.

I årskurserna 4-5 finns 84 elever och undervisningen är organiserade med två klasser i varje årskurs.

I svenska och svenska som andraspråk undervisar klasslärarna i årskurs 4 sina egna klasser medan i årskurs 5, där man har ämneslärarsystem, undervisar en av lärarna i dessa ämnen i båda klasserna.

De senaste åren har lärarna fått särskild kompetensutveckling kring elever med språkstörning, i övrigt har ingen gemensam kompetensutveckling i svenska genomförts.

Vid nationella prov i svenska i årskurs 3¹ läsåret 2013/2014 nådde alla elever kravnivåerna i delproven; *läsa berättande text*, *läsa faktatext* och *enskilt textsamtal*. I delprovet enskild högläsning nådde 96,2 procent kravnivån. I samtliga delprov som rörde läsning var resultaten högre än de genomsnittliga i riket. När det gäller delproven i skrivning var det tvärtom; 86,8 procent nådde kravnivåerna i delproven *skriva berättande text* och *stavning och interpunktion*, vilket var lägre än genomsnittet i riket. I delprovet *skriva faktatext* nådde emellertid 90,6 procent kravnivåerna, vilket var högre än rikets genomsnitt.

Resultat

1. Görs syfte och mål med valt textinnehåll och arbetssätt tydligt för eleverna?

Här undersöks om läraren tar reda på elevernas behov, intresse, bakgrund och erfarenheter. Vidare om läraren motiverar eleverna, så att de förstår varför de ska arbeta med den aktuella texten eller skrivövningen. Här granskas också om läraren tydliggör för eleverna vad de ska lära sig och hur de ska arbeta för att nå målen.

Enligt skollagen ska hänsyn tas till elevers olika behov i utbildningen. ²Alla barn ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.³ Enligt läroplanen för grundskolan (Lgr 11) ska läraren ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.⁴

Skolverket betonar att lärandet stimuleras och underlättas av att innehållet i texterna engagerar och kopplar till elevernas erfarenheter.⁵

Forskning visar att om läraren formulerar tydliga mål på kort och lång sikt som eleverna förstår och accepterar så ökar elevernas lärande.⁶

I granskningen framkommer få exempel på att lärarna på ett tydligt sätt förklarar för eleverna vad de ska lära sig och hur de ska arbeta för att nå målen. Resultatet av den enkät Skolinspektionen genomförde i samband med granskningen visar att 53 procent av eleverna anser att det stämmer helt och hållet att deras lärare i svenska förklarar vad de ska lära sig och 40 procent uppger att

¹ Fyra delprov berör läsning och tre berör skrivning

² 1 kap. 4 § andra stycket skollagen

³ 3 kap. 3 § skollagen

⁴ Lgr 11, avsnitt 2.2

⁵ Skolverket (2010). *Texters, textuppgifters och undervisningens betydelse för elevers läsförståelse. Fördjupad analys av PIRLS 2006*. Skolverkets aktuella analyser. Stockholm: Fritzes. Skolverket (2012). *PIRLS 2011. Rapport 381*.

⁶ Håkansson, J. & Sundberg D. (2012) *Utmärkt undervisning – Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*. Stockholm

det stämmer ganska bra. Vid elevintervjuerna visar det sig dock att många elever ändå uppfattar detta som att läraren berättar vad de ska göra, inte vad de ska lära sig. I elevintervjuerna framkommer också att eleverna inte heller uppfattar att lärarna tydligt förklarar varför de ska lära sig just det som lektionen kommer att handla om. När det gäller frågan om syfte och varför man ska lära sig läsa och skriva olika texter, har eleverna emellertid egna funderingar:

"Kanske för att vi ska läsa för våra fadderbarn." "Om man ska gå ut och leta löv är det bättre att läsa på innan, så man vet vilka löv det är." "Det är viktigt att kunna skriva, det behövs i många ämnen." "Jo, i slutet av lektionen, säger läraren ibland- varför tror ni att ni gjorde det här?" Men eleverna ger också svar med framtidsperspektiv; "Man måste kunna skriva om man vill jobba med något."

Inför varje lektionsobservation hade Skolinspektionen ett kort möte med varje lärare där läraren bland annat fick svara på frågan vad eleverna skulle lära sig under lektionen. Alla lärare gav svar på den frågan, exempelvis att utveckla sitt skrivande med hjälp av kamratrespons, hur man bygger upp en beskrivande faktatext samt en av delarna i en processkrivning. Vid tre av de fyra observerade lektionerna fick eleverna också denna information i början av lektionen. I alla klasser gjordes en genomgång av vad lektionen skulle innehålla och vad eleverna skulle arbeta med. Syfte och mål med valt textinnehåll tydliggjordes dock inte. I några fall anknöt läraren till tidigare lektioner och vid merparten av de observerade lektionerna hade lärarna skrivit en arbetsgång för lektionen på tavlan. Vid en av lektionerna gör läraren tillsammans med eleverna en återkoppling av innehållet och gör ett sammanfattande lektionsslut.

Lärarna och rektorn uppger att eleverna kan se de nationella målen och kunskapskraven i svenska, i de pedagogiska planeringar som varje lärare på skolan ska göra inför nya arbetsområden. Någon tydlig och gemensam förklaring till hur dessa pedagogiska planeringar är tänkta att användas i undervisningen framkommer dock inte i intervjuerna. Någon anknytning till dem gjordes inte heller vid de observerade lektionerna och vid elevintervjuerna var det ingen elev som nämnde dem när de fick frågan om de får reda på vad de ska lära sig.

Vid alla observerade lektioner ges exempel på hur läraren beaktar varje enskild individs förutsättningar, erfarenheter och tänkande i de samtal som förs om texter som ska läsas eller har lästs. Eleverna får möjlighet att reflektera, jämföra och anknyta till egna erfarenheter och antaganden. Vid en av de observerade lektionerna förekommer ett inslag där läraren i hög grad anpassat textinnehåll utifrån elevernas intressen. Två elever redovisar en bokrecension (utifrån ett formulär) inför hela klassen. I samtal med läraren framkom att de redovisade böckerna till innehåll och svårighetsgrad var helt anpassade till den enskilda elevens förutsättningar och intressen och erfarenheter, vilket också märktes vid lektionsobservationen. I intervjun berättar en av lärarna om hur terminens skrivundervisning började med att eleverna fick skriva en text som skulle heta

Rapport

2015-11-16

4 (12)

Dnr 400-2014:5611

Mitt intresse. Läraren menar att det var ett sätt att lära känna eleverna och se hur de låg till. Samtidigt var det en möjlighet att tala om hur texter kan byggas upp med inledning och avslut. *"Det blev fem lektioner."*

När det gäller att ge varje elev den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling menar både rektorn och lärarna i intervjuerna att de ser det som en utmaning att lyckas bättre med att utmana elever som har lätt för sig. En av lärarna vill dock framhålla att ett av läromedel de valt i årskurs 5, väl tillgodoser detta. Vid de observerade lektionerna gavs få exempel på att läs- och skrivundervisningen var inriktad mot en tydlig progression i varje elevs lärande. Eleverna lyssnade uppmärksamt vid genomgångarna och när de skulle arbeta enskilt eller tillsammans med någon var de angelägna om att lösa sina uppgifter. Alla elever hade dock samma uppgifter och de hade hunnit olika långt när lektionen var slut. Uppgifterna vid några lektioner var emellertid öppna och utan "tak" så alla elever kunde utmanas på sin nivå. I enkätsvar till Skolinspektionen uppger 30 procent av eleverna att de tycker att de får för låtta uppgifter av läraren i svenska.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att syfte och mål, innehåll och arbetssätt i ganska låg grad görs tydligt för eleverna. Granskningen visar dock att lärarna ofta anknyter till elevernas intressen och erfarenheter i undervisningen. Detta återspeglas även i valet av texter som eleverna ska läsa och skriva. Vidare bedömer Skolinspektionen att lärarna i högre grad bör se till att elever som har lätt för sig ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

2. Får eleverna lära sig läs- och skrivstrategier för att utveckla sin läs- och skrivförmåga?

2.1 Får eleverna lära sig lässtrategier för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna?

Här undersöks om eleverna får lära sig att läsa och förstå olika typer av texter, använda olika angreppssätt utifrån vilket syfte de läser en text, reflektera över texter, urskilja budskap i texter samt sätta texter i relation till tidigare erfarenheter och kunskaper.

Här granskas också om läraren ser till att eleverna strukturerat får samtala om egna och andras texter med ett aktivt lärarstöd utan fokus på rätt eller fel svar. Vidare om läraren medvetet arbetar med att ge eleverna verktyg som hjälper dem att förstå det de läser.

Enligt skollagen syftar utbildningen till att främja elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.⁷

Enligt kursplanerna i svenska och svenska som andraspråk ska eleverna genom undervisningen ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

"Forskning visar att det är betydelsefullt att eleverna får stöd genom samtal om texternas innehåll för att kunna utveckla läs- och skrivstrategier"⁸

Olika texter

I intervjuer med både lärare och elever framkommer att eleverna får läsa såväl skönlitterära texter som sakprosa. Eleverna kan berätta om flera olika typer av texter de arbetat med såsom sagor, serier, tidningsartiklar, dikter och argumenterande texter. De berättar också att de brukar få läsa varandras texter. När det gäller elevernas individuella tystläsning är det mest skönlitteratur som de lånar på skolans bibliotek eller i klassrumsbiblioteket. En av lärarna framhåller ett förlagsproducerat läromedel som väl tillgodoser elevernas arbete med olika typer av texter, såväl för läsförståelse som för skrivutveckling. De andra lärarna ger andra exempel och de berättar även om egenproducerade texter som används.

I samtal med lärarna framkommer att ämnesövergripande arbete i läsundervisningen inte är så vanligt ännu, men eftersom lärarna undervisar i flera ämnen tar de med sig olika strategier och arbetssätt över ämnesgränserna.

⁷ 1 kap. 4 § tredje stycket skollagen

⁸ Skolverket "Nya språket lyfter" kapitel "Vad säger forskning" sid 15

Rektorn berättar om kommande kompetensutveckling i genrepedagogik⁹ som ska involvera alla ämnen. Rektor ser också ett utvecklingsområde när det gäller IKT och användningen av webbtexter, men först måste lärarna bli mer vana vid tekniken, enligt rektorn.

Lässtrategier

I samtal med lärarna i årskurserna 4-5 framkommer att de inte har något gemensamt sätt att arbeta med strategier för att utveckla elevernas läsning och skrivande. För årskurserna 4-5 finns ingen övergripande planering och möjligheterna till samarbete är, enligt lärarna, begränsat eftersom en av dem har sin undervisning utlokaliserad till en annan skola detta läsår. Några särskilda möten kring svenska/svenska som andraspråk har man inte haft.

I enskilda samtal med lärarna och i den gemensamma intervjun ges flera exempel på olika modeller och strategier för ökad läsförståelse hos eleverna. Alla betonar vikten av att låta eleverna få tid till enskild läsning och att man har en högläsningbok som fångar elevernas intresse. Lärarna berättar om att de ofta har textsamtal i helklass, vilket också förekom vid de observerade lektionerna. Som nämnts ovan är en av lärarna mycket nöjd med det läromedel man har i en av årskurserna. I det materialet får eleverna vägledning i hur de kan arbeta med olika strategier för att angripa och förstå det de läser.

På väggarna i klassrummen finns presentationer med verktyg som ska underlätta läsförståelsen: *ta hjälp av det du vet, leta ledtrådar, skapa bilder, förutspå och gissa, ställ frågor.*

I samtal med eleverna berättar de om hur de får samtala om olika texters innehåll och budskap. De kommer också på andra exempel på verktyg som de arbetat med och som ska hjälpa dem att förstå en text; *"Läraren kan berätta om det vi ska läsa"* *"Vi kan få hjälp med svåra ord."* *"Vi har läsgrupper och vi kan läsa stafettläsning och då kan man få säga stopp om man inte förstår."* *"Man kan skriva på en lapp de ord man inte förstår."* *"När man läser ska man vara förberedd, man ska kolla vad man redan kan."* *"Man kan smäläsa först, sen läser man hela texten."* *"Man kan titta på bilder och så kan man ha bilder i huvudet."*

Eleverna berättar om olika sätt att läsa - tyst och högt, snabbt och mer noga. De beskriver hur man använder sig av sökläsning när man *"letar man efter något speciellt"*. En elev kommer med förslaget att *skumläsa* är när man letar ledtrådar. En annan elev berättar att när man ska skriva en faktatext måste man först *utforska och djupläsa* i böcker för att hitta vad som är viktigt att skriva om. Ele-

⁹ Den genrepedagogiska modellen syftar till att stegvis, med hjälp av en tydlig undervisning, stötta eleverna att utveckla inte bara sitt vardagsspråk utan även ett effektivt skolspråk. Det handlar bland annat om att eleverna ska bli medvetna om olika texters olika språkliga mönster och strukturer samt att olika texter har olika syften.

verna berättar också om att de har läsgrupper och stafettläsning. Vid de observerade lektionerna framkom flera exempel på hur eleverna i samtal och skrivuppgifter övades i att förstå texters budskap och att *läsa mellan raderna*, även om lärarna inte använde just det uttrycket.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att eleverna ganska hög grad får läsa olika slags texter och lära sig lässtrategier för att urskilja texters budskap, både de uttalade och de som står mellan och bortom raderna. Lärarna ger eleverna ett aktivt stöd genom textsamtal och olika verktyg som hjälper eleverna att förstå texterna de läser. Eleverna ges också möjligheter att samtala om och reflektera över texters innehåll.

2.2 Får eleverna lära sig skrivstrategier för att skapa olika typer av texter med anpassning utifrån deras typiska uppbyggnad och språkliga drag?

Här undersöks om eleverna får lära sig vad som är typiskt för **olika** texter, att skriva **olika** typer av producerande texter och om de får lära sig hur man bygger upp en text beroende på syfte och sammanhang. Vidare granskas också om eleverna får lära sig att bearbeta de texter de skriver.

Här granskas också om läraren ser till att eleverna strukturerat får samtala om egna och andras texter med ett aktivt lärarstöd utan fokus på rätt eller fel svar. Vidare om läraren medvetet arbetar med att ge eleverna verktyg som hjälper dem att utveckla sitt skrivande.

Enligt skollagen syftar utbildningen till att främja elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.¹⁰

Enligt kursplanerna ska eleverna genom undervisningen ges förutsättningar att formulera sig och kommunicera i tal och skrift samt anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.

Forskning visar att elevernas skrivutveckling gynnas av att eleverna får skriva och kommunicera egna texter och av att de får undervisning om skrivande.¹¹

Olika texter

Eleverna berättar i intervjuer att de har fått skriva olika typer av texter och ger exemplen sagor, berättelser, brev, dikter, tidningsartiklar och faktatexter.

Eftersom granskningen genomförs i början av oktober har eleverna i årskurs 4 bara haft sina lärare i några månader. Det samma gäller för eleverna i årskurs 5

¹⁰ 1 kap. 4 § tredje stycket skollagen

¹¹ Skolinspektionens kunskapsöversikt inför projektet, www.skolinspektionen.se

där läraren också är ny för eleverna. Lärarna beskriver hur eleverna under hösten i årskurs 4 arbetat mest med att skriva skönlitterära texter men att det kommer att bli mer av faktatexter längre fram. Vid en av lektionsobservationerna i årskurs 4 redovisar eleverna bokrecensioner som de skrivit och resten av lektionen arbetar de vidare med en berättelse som de håller på att skriva. I den andra 4:an ger eleverna varandra respons på sagor som de skrivit. I årskurs 5 introduceras vid lektionen som observeras hur beskrivande faktatexter är uppbyggda och jämförelser görs med strukturen i tidningsartiklar och i berättande texter. Läraren introducerar en modell för en återberättande text utifrån syftet med texten och går igenom vad som är typiskt för en sådan text.

En av lärarna berättar om ett samarbete med musiklärare i och utanför skolan kring sångtexter. Och på bildlektionerna kan eleverna få illustrera texter de skrivit.

Skrivstrategier

Vid nationella prov i årskurs 3 har Närlundaskolan relativt goda resultat i de delprov som gäller läsning, men sämre i de delprov som gäller skrivning. I skolans egen analys av resultaten har man i dokumentet *Verksamhetsuppföljning* konstaterat att detta även inträffat tidigare och drar därför slutsatsen att skolan behöver förbättra sina metoder när det gäller området skriva. I skolans dokument anges också att lärarna under läsåret 2015/16 ska delta vid pedagogiska forum med "*professionellt lärande/lärcirklar för att nå högre resultat på kunskapskrav inom området skriva*". Vid Skolinspektionens besök har detta ännu inte påbörjats. Lärarna tycker dock att det ska bli spännande och de håller med om att behovet finns.

Som exempel på skrivstrategier och verktyg som introducerats berättar en av lärarna om ett läromedel som just nu används i årskurs 4. Det handlar om att eleverna ska bygga upp en berättelse utifrån vissa givna ramar i så kallad processkrivning. Eleverna ska exempelvis börja med att beskriva huvudpersonerna som de ska ha i sina texter och därefter göra en miljöbeskrivning. I klassen har man också tagit upp sagans form till exempel det onda mot det goda. Ett annat verktyg som nämns under lärarintervjun är att eleverna med hjälp av tankekartor och underrubriker får förbereda och planera sitt skrivande. Som nämnts ovan går läraren i årskurs 5 vid lektionen igenom hur man bygger upp en beskrivande faktatext och tydliggör användningen av rubriker och underrubriker.

Eleverna berättar i intervjuerna att lärarna vanligtvis skriver en arbetsgång på tavlan och går igenom vad eleverna ska arbeta med. Eleverna har dock svårt att komma på strategier eller verktyg som de gått igenom för att utveckla skrivandet. De berättar emellertid att de får renskriva sina texter på datorn och då använda stavningskontroll och att det är viktigt med punkt och stor bokstav. Eleverna från en klasserna i årskurs 4 berättar också om rosa post-it-lappar, med

feedback och kommentarer, som läraren sätter i deras skrivböcker. Eleverna tycker att kommentarerna hjälper dem att förbättra texterna

Som nämnts ovan arbetar eleverna i en av klasserna med kamratrespons när Skolinspektionen observerar lektionen. Eleverna ska parvis hjälpa varandra att utveckla texterna. Läraren berättar inledningsvis, utifrån ett antal punkter, om hur responsen ska gå till. I övrigt framkommer få exempel i intervjuer och observerade lektioner på att eleverna ges verktyg för att bearbeta och vidareutveckla sina texter

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att eleverna i ganska hög grad får lära sig skrivstrategier för att skapa olika typer av texter. Det skiljer dock mellan årskurserna i vilken utsträckning eleverna hittills har fått lära sig hur man skriver en text beroende på syfte och sammanhang och hur texter kan byggas upp utifrån typiska och språkliga drag. Lärarna behöver också i större utsträckning lära eleverna olika strategier för att bearbeta de texter de skriver.

3. Utmanar och vidgar undervisningen elevernas intresse för läsning och skrivning?

Här undersöks om läraren följer upp hur varje elevs intresse för läsning och skrivning utvecklas och tillsammans med eleverna utvärderar undervisningen. Vidare om läraren utgår från detta för att säkerställa att läs- och skrivundervisningen inriktas mot en tydlig progression i varje elevs lärande. Här undersöks också om eleverna (i intervjuer och enkät) uppger att deras intresse för läsning och skrivning ökar.

Enligt kursplanerna ska undervisningen i svenska och svenska som andraspråk stimulera elevernas intresse för att skriva och läsa.

Skolverket visar i en rapport att de elever som tycker om att läsa har ett bättre läsprovresultat än elever som inte tycker om att läsa.¹²

I samtal med lärarna och rektorn framkommer att man på skolan följer upp elevernas kunskapsutveckling i läs- och skrivundervisningen på flera olika sätt. Olika screeningtester används för att följa enskilda elevers utveckling exempelvis när det gäller ordkunskap, rättstavning och läsförståelse. En lärare berättar att det varit ett stöd för eleverna, men också för läraren, att visuellt få syn på vad eleverna lärt sig, när de färglagt vimplarna i registreringsverktyget i *Nya språket lyfter*¹³. Rektorn berättar att man i kommunen bestämt att alla lärare ska

¹² Skolverket (2012). *PIRLS 2011 – Läsförmågan hos svenska elever i årskurs 4 i ett internationellt perspektiv*. Stockholm.

¹³ Bedömningsstöd från Skolverket i svenska och svenska som andraspråk för grundskolans årskurs 1-6

använda detta bedömningsstöd som verktyg för att följa upp elevernas språk-utveckling, men har förstått att alla lärare på skolan ännu inte använder det materialet.

Både lärare och elever uppger att utvecklingssamtalet är ett viktigt möte för att ta upp vad eleven behöver utveckla när det gäller läsa och skriva. En av lärarna framhåller dock vikten av att kontinuerligt ge uppmuntrande feedback och att inte begränsa eleverna i deras läsande och skrivande.

Under elevintervjuerna framkommer att så gott som alla elever tycker att det är viktigt att kunna läsa och skriva och de ger många exempel på varför. Det är dock inte lika självklart för alla intervjuade elever att de tycker det är roligt eller intressant. I ovan nämnda enkät svarar ungefär 75 procent av eleverna att undervisningen gör att de vill läsa mer och skriva mer. På frågan om deras lärare i svenska är bra på att göra skolarbetet intressant svarar 20 procent av eleverna att det stämmer helt och hållet och 70 procent att det stämmer ganska bra.

När det gäller huruvida undervisningen gör att elevernas intresse för att läsa och skriva ökar, gör skolan ingen uppföljning. Rektorn medger emellertid att skolan har goda förutsättningar nå goda resultat och att det är *"våldigt bäddat hemifrån"*. Rektorn framhåller också att lärarna ser till att det förekommer bra bokdiskussioner som kan väcka elevernas intresse.

I granskningen framkommer få exempel på att lärarna tillsammans med eleverna utvärderar undervisningen. I slutet av de lektioner som observerades gav lärarna eleverna beröm för att de arbetat bra, men någon utvärdering där eleverna fick komma till tals förekom inte. Lärarna frågade inte vad eleverna tyckte att de lärt sig eller om uppgifterna varit för lätta, lagom eller för svåra. Lärarna frågade inte heller om det hade varit intressant och roligt. I elevintervjuerna berättar eleverna att de kan få säga vad de tycker om undervisningen vid utvecklingssamtalen, men sällan på lektionerna. En elev kommer under intervjun på att de fått svarat på en sådan fråga i Skolinspektionens enkät. I den angav endast 38 procent att deras lärare brukar fråga vad de tycker om undervisningen i svenska.

I lärarintervjun säger en av lärarna att det är svårt att få till en återkoppling i helklass om vad eleverna tycker om undervisningen, men att det är viktigt att ha ett klimat där eleverna kan säga vad de vill och kan föreslå vad som kan bli bättre.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen i svenska i ganska låg grad utmanar och vidgar elevernas intresse för läsning och skrivning. Även om alla elever anser det viktigt att läsa och skriva upplever dock

inte alla att det är intressant eller att undervisningen ökar deras intresse för att läsa och skriva. Vidare bedömer Skolinspektionen att skolan, som en del av det systematiska kvalitetsarbetet, i större utsträckning bör utvärdera läs- och skrivundervisningen i årskurserna 4-5 och i det arbetet också engagera eleverna samt kontinuerligt följa upp att deras intresse för att läsa och skriva ökar.

Syfte och frågeställningar

Syftet är att granska om eleverna får en undervisning inom ämnena svenska/svenska som andraspråk som engagerar, motiverar och vidgar deras intresse för läsning och skrivning samt utvecklar deras läs- och skrivstrategier, så att tilltron till och utvecklingen av den egna språkliga och kommunikativa förmågan stärks. Projektets övergripande frågeställningar är:

- Får eleverna lära sig läs- och skrivstrategier för att utveckla sin läs- och skrivförmåga?
- Får eleverna ett aktivt stöd i läs- och skrivundervisningen?

Metod och material

Granskningen av undervisningen i svenska i årskurserna 4-6 innebär att inspektörerna samlar in skriftlig dokumentation samt besöker skolorna, observerar undervisningen, intervjuar lärare, rektor och elever. Skolinspektionen har också genomfört en elevenkät vid samtliga skolor som ingår i granskningen.

All information analyseras sedan för varje enskild skola och sammanställs och redovisas i ett beslut för skolan och i denna rapport.